

Sygn. akt I ACa 1750/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Prezes SA Andrzej Niedużak (spr.)

Sędziowie: SSA Aleksandra Marszałek

SSO del. Jolanta Burdukiewicz-Krawczyk

Protokolant: Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2015 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z **M. S.**

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. w (...) S.A. we W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 9 września 2014 r. sygn. akt I C 1137/11

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I, III i IV w ten sposób, że oddala powództwo w stosunku do strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. w całości, zaś w stosunku do strony pozwanej (...) S.A. we W. ponad kwotę 52.745 zł (pięćdziesiąt dwa tysiące siedemset czterdzieści pięć złotych) z ustawowymi odsetkami od 9.02.2012 r. i zasądza od strony pozwanej (...) S.A. we W. na rzecz powoda 3.617 zł, zaś od powoda na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazuje stronie pozwanej (...) S.A. we W. uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu 1.055 zł tytułem opłaty sądowej, od której powód był zwolniony;**
- 2. oddala dalej idącą apelację strony pozwanej (...) S.A. we W., znosząc w tej części wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego;**
- 3. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. 6.838 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Po ostatecznym podmiotowym ukształtowaniu procesu, M. S. domagał się zasądzenia na jego rzecz solidarnie od pozwanych Towarzystwa (...) S.A. w (...) S.A. we W. następujących kwot: 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, 132 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, 93 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów do placówek leczniczych oraz 2.520 zł tytułem zwrotu kosztów opieki w okresie choroby. Kwot tych powód domagał się wraz z należnymi odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu. Powód twierdził, że 30 grudnia 2010 r. około godziny 13:30, we W., na skrzyżowaniu ulic (...) upadł na oblodzonym, nieodśnieżonym przejściu dla pieszych doznając licznych

obrażeń odcinka szyjnego kręgosłupa oraz wstrząśnienia mózgu. Skutki tego zdarzenia, mimo leczenia, nie ustąpiły. Pozwani odmówili dobrowolnego zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych powoda.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 9 września 2014 r. uwzględnił powództwo w całości z wyjątkiem terminów wymagalności roszczenia, które w stosunku do każdego z pozwanych podmiotów skorygował. Sąd ten poczynił ustalenia faktyczne obejmujące przebieg wypadku, któremu uległ powód, towarzyszące mu okoliczności oraz skutki. Sąd ustalił przebieg leczenia powoda,

a posługując się opiniami biegłych lekarzy, także skutki zdarzenia dla zdrowia powoda. Ustalenia Sądu objęły również okoliczności dotyczące obowiązków związanych z zimowym utrzymaniem ciągów komunikacyjnych W., w tym umowy dotyczące tych obowiązków oraz treść prowadzonej korespondencji.

W ocenie Sądu Okręgowego z mocy przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r.

o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2013.1399 j.t.), dbałość

o należyte utrzymanie zimowe szlaków komunikacyjnych w mieście stanowi zadanie własne gminy. Wprawdzie Gmina W. powierzyła czynności w omawianej dziedzinie wyspecjalizowanemu przedsiębiorstwu (...)S.A.), jednak

nie zwalnia to Gminy od odpowiedzialności za szkodę wywołaną własnymi zaniedbaniami. Tych zaniedbań Sąd upatrywał w fakcie odmowy zapłacenia przez Gminę za akcję prowadzoną przez (...) S.A. 29 grudnia 2010 r. po uznaniu, że była prowadzona bez uzasadnienia. Dodatkowo Sąd wskazał na okoliczność,

że po przeprowadzeniu kontroli nawierzchni dróg w dzielnicy W.

w dniu 30 grudnia 2010 r., Gmina (działająca przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta) nie miała do wykonawcy (...) S.A.) nie przedstawiła żadnych zastrzeżeń. W ocenie Sądu Okręgowego podstawę odpowiedzialności Gminy W.

stanowi art. 416 k.c., a poprzez art. 822 § 4 k.c. jej ubezpieczyciel. Odnośnie do odpowiedzialności (...) S.A., Sąd wskazał także art. 416 k.c., gdyż do dbałości o właściwy stan nawierzchni w miejscu, w którym doszło do zdarzenia, obligowała tego pozwanego umowa. W zakresie żądań zgłoszonych przez powoda Sąd Okręgowy uznał ich pełną zasadność co do wysokości. Dokonał jedynie korekty dat, od których należne są odsetki ustawowe, wiążąc te daty z doręczeniem zobowiązaniem wezwania do zapłaty.

Od wyroku Sądu Okręgowego apelacje wniosły oba pozwane podmioty.

Towarzystwo (...) S.A. domagało się zmiany zaskarżonego orzeczenia i oddalenia powództwa w całości.

Zarzuty apelacji obejmowały:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz brak wszechstronności

i selektywność przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności poprzez:

- uznanie, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika,

że prowadzona przez pozwanego ad. 2 w dniu 29.12.2010 r. akcja odśnieżania dotyczyła ulicy, na której doszło do wypadku powoda, a nadto, że z materiału tego wynika, że akcja ta została przerwana,

- uznanie, że niezaliczenie akcji z dnia 29.12.2010 r. (pismo z dnia 29.12.2010 r.) pozostawało w adekwatnym związku przyczynowym z upadkiem powoda, pomimo, że brak jest jakichkolwiek dowodów na ustalenie takiej okoliczności,

- uznanie, że w dniu 30.12.2010 r. Gmina W. działająca przez (...) przeprowadziła kontrolę stanu ulic i chodników w dzielnicy F.,

pomimo że brak jest jakiegokolwiek dokumentu potwierdzającego tę okoliczność,

a także uznanie, że ewentualne przeprowadzenie takiej kontroli pozostawało

w adekwatnym związku przyczynowym z upadkiem powoda,

a w konsekwencji:

2. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 415 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że w przedmiotowej sprawie można przypisać winę i bezprawność Gminie W. pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z upadkiem powoda, pomimo, że z prawidłowych ustaleń dotyczących zakresu obowiązków umownych pozwanej ad. 2. wyraźnie wynika, że obowiązek odśnieżania i utrzymywania w należytych stanie miejsca, w którym doszło do upadku powoda, w tym decydowania o czasie przystąpienia do prowadzenia akcji odśnieżania spoczywa w całości na pozwanej ad. 2;

3. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 445 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na ustaleniu zadośćuczynienia na rzecz powoda w rażąco wygórowanej wysokości w oderwaniu od rzeczywistości poniesionej przez niego krzywdy.

(...) S.A. także domagało się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa w stosunku do tego Przedsiębiorstwa w całości, ewentualnie uchylenia tego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, podnosząc zarzuty:

I. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 429 k. c. poprzez błędne przyjęcie, że w związku z zawarciem z pozwanym ad. 2 umowy przez zarządcę drogi m.in. na zimowe otrzymanie dróg i chodników winę za zdarzenie objęte pozwem ponosi również solidarnie pozwany ad. 2,

tj. (...) S.A. jako podmiot zawodowo zajmujący się tego typu usługami, a zatem, że została wykazana przesłanka egzoneracyjna wynikająca z tego przepisu, pomijając zupełnie postanowienia zawartej umowy z odpowiedzialnym za utrzymanie dróg zarządcą drogi, na której nastąpiło zdarzenie oraz brak możliwości

w swobodnym decydowaniu o wykonywaniu przedmiotu umowy zgodnie z posiadanym doświadczeniem i umiejętnościami, przez pozwanego ad. 2, a wręcz przeciwnie powstrzymywanie go od świadczenia usług zgodnie z posiadanym doświadczeniem,

2. art. 471 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że pozwany ponosi solidarnie odpowiedzialność za szkodę w postaci obrażeń ciała, jakich doznał powód w wyniku wypadku z dnia 30 grudnia 2010 roku, w związku

z niewłaściwym wykonaniem przez niego zobowiązań, jako podmiotu zawodowo zajmującego się tego typu usługami w sytuacji, gdy pozwany wykazał bezsprzecznie, że nie ponosi odpowiedzialności za przedmiotową szkodę, a zdarzenie nie jest winą jego działania,

3. art. 445 § 1 k.c. przez błędne przyjęcie przez Sąd, iż przyznana powodowi, kwota 82.745 złotych tytułem zadośćuczynienia, stanowi kwotę odpowiednią, w sytuacji, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, w tym z opinii biegłych sądowych wynika, że Sąd w sposób nieprawidłowy ocenił stopień cierpień fizycznych i psychicznych, czas ich trwania, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała, szansę na przyszłość oraz winę sprawcy, w konsekwencji, czego zasądzona kwota jest wygórowana;

II. naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

1) brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części materiału dowodowego na okoliczność uniemożliwienia pozwanemu ad. 2 (...) S.A. wykonywania usług w sposób profesjonalny

i ograniczanie go w realizacji usług, a wręcz zakazywanie mu wykonywania usług objętych umową na zimowe utrzymanie dróg należących do Zarządcy zgodnie

z posiadanym doświadczeniem,

2) art. 322 k.p.c. poprzez nierozważenie przez Sąd wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności tego, iż sporządzone w niniejszym postępowaniu opinie lekarskie biegłych sądowych były niespójne ponadto, iż biegły nie odniósł się w żaden sposób do choroby powoda, wpływu tej choroby na dolegliwości, uszczerbek na zdrowiu i prognozy na przyszłość,

3) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia przez Sąd, tj. brak uzasadnienia przez Sąd przyczyn uznania, że pomimo ograniczenia pozwanego ad. 2 przez zarządcę drogi w zakresie likwidacji śliskości w miejscu zdarzenia, Sąd uznał również winę pozwanego za zaistniałe zdarzenie.

Powód w pisemnych odpowiedziach na apelacje pozwanych wnosił o ich oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i prawidłowo ustalił stan faktyczny. Ustalenia te Sąd Apelacyjny aprobuje i przyjmuje za podstawę faktyczną orzeczenia. W szczególności Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na nie budzącą wątpliwości treść stosunku zobowiązaniowego łączącego (...) S.A. Nie było kwestionowane, że przejście dla pieszych, na którym powód uległ wypadkowi leży

w strefie pierwszej kolejności odśnieżania. W tej strefie, stosownie do umowy, decyzje o prowadzeniu akcji zimowej należały do Przedsiębiorstwa (...) S.A. Zasadne jest w tych warunkach stwierdzenie, że odpowiedzialność w tym zakresie ponosi przedsiębiorstwo trudniące się zawodowo wykonywaniem czynności danego rodzaju. Nie budzi wątpliwości wskazywana przez Sąd, jak i apelujące strony możliwość odpowiedzialności powierzającego czynności za szkody wyrządzone

jego własnym działaniem. Muszą być jednak spełnione ogólne przesłanki odpowiedzialności takiego podmiotu, a to, zawinione działanie lub zaniechanie oraz adekwatny związek przyczynowy między działaniem czy zaniechaniem a zdarzeniem wyrządzającym szkodę. W ocenie Sądu Okręgowego zawinionymi przez Gminę W. działaniami rodzącymi odpowiedzialność deliktową były dwa zdarzenia. Pierwsze, to „nie zaliczenie” akcji zimowej prowadzonej przez Przedsiębiorstwo (...) w dniu 29 grudnia 2010 r., drugie zdarzenie, to brak zastrzeżeń do jakości pracy Przedsiębiorstwa (...) S.A. mimo sprawdzenia stanu nawierzchni ulic w dniu 30 grudnia 2010 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego zdarzenia te nie mogą być uznane za delikty rodzące odpowiedzialność odszkodowawczą wobec powoda. Podkreślić wypada, że w przypadku szlaków leżących w strefie objętej pierwszą kolejnością odśnieżania, wskazane wydarzenia są prawnie obojętne. Nie zwalniały wszak

z obowiązków umownych Przedsiębiorstwa (...) S.A., a tylko tą drogą mogłyby mieć wpływ na przebieg zdarzenia będącego źródłem szkody. Trafnie podniesiono

w apelacji pozwanego Towarzystwa (...) S.A. zarzut obrazy art. 415 k.c. poprzez błąd w subsumpcji tej normy. W konsekwencji trafny jest wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w stosunku do tego pozwanego.

Przytoczona powyżej ocena i argumentacja jest przydatna przy ocenie zasadności apelacji (...) S.A. Zarzuty podniesione w apelacji nie podważają ustaleń faktycznych, lecz podstawę prawną odpowiedzialności oraz jej wyjaśnienie (art. 328 § 2 k.p.c.).

Wbrew twierdzeniom strony nie został naruszony art. 429 k.c. i art. 471 k.c.

Z ustaleń wynika suwerenność decyzji tej strony apelującej co do przeprowadzania akcji zimowej. Próby ingerencji ze strony Gminy, albo kontrowersje dotyczące zapłaty za wykonane prace nie mają znaczenia w stosunkach innych niż bilateralne.

Wobec osób trzecich, wiążące są wyrażone w art. 429 k.c. skutki powierzenia przez Gminę utrzymania zimowego ulic przedsiębiorstwu trudniącemu się tą działalnością zawodowo. Niewątpliwie jest również ustalenie, że przejście dla pieszych, na którym powód doznał urazu, było w chwili zdarzenia oblodzone.

Wskazane okoliczności uzasadniają odpowiedzialność (...) S.A. zostały w motywach zaskarżonego wyroku dostatecznie wyjaśnione (art. 328 § 2 k.p.c.).

Zarzut naruszenia art. 322 k.p.c. jest nietrafny, a wręcz wadliwie skonstruowany, podzielić natomiast trzeba zastrzeżenia strony skarżącej odnośnie do wysokości zasądzonej na rzecz powoda kwoty z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Zarówno w uzasadnieniu wyroku, jak i w apelacjach pozwanych podmiotów zawarto odwołania do wyrażanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądów stanowiących ważne wskazówki pozwalające uznać określone zadośćuczynienie za „odpowiednie”. Potrzeba indywidualizacji zadośćuczynienia rozumianej jako dostosowanie jego wysokości do konkretnego wydarzenia

w konkretnych okolicznościach sprawy, wysuwa się na czoło. Mają rację skarżący, że Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił w dostatecznym stopniu procesu chorobowego, na który powód cierpiał już od wielu lat. Wypadek z 30 grudnia 2010 r. spotęgował dolegliwości chorobowe i dostarczył powodowi nowych cierpień, jednak skala tej krzywdy nie uzasadnia zasądzenia kwoty 80.000 zł zadośćuczynienia.

Sprawa niniejsza nie należy do nietypowych. W orzecznictwie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu spraw o zbliżonym charakterze jest wiele. Porównanie spraw tej kategorii daje podstawy do stwierdzenia, że kwotą odpowiednią, rekompensującą cierpienia M. S. realnie, lecz nie nadmiernie,

będzie kwota 50.000 zł. Trzeba też wskazać, że ingerencja sądu drugiej instancji ze względu na jej rozmiar (ponad 30%) jest dopuszczalna i celowa. Wprawdzie apelujący kwestionowali także uwzględnienie powództwa o odszkodowanie

mierzone poczynionymi przez powoda wydatkami związanymi z wypadkiem, jednak nie przytoczyli żadnych faktów ani twierdzeń podważających trafność rozstrzygnięcia

w tej części. Obniżając wysokość zadośćuczynienia, Sąd Apelacyjny dokonał koniecznej korekty postanowień o kosztach procesu.

O kosztach postępowania apelacyjnego w stosunkach powoda z (...) S.A. Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. dokonując wzajemnego zniesienia kosztów, zaś w stosunkach z pozwanym Towarzystwem (...) S.A., Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie

art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy.

MR-K